

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХНЬОГО ВИРІШЕННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

С.М. ГАЙДЕНКО, Л.В. СИНЕЛЬНИК

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революція, 12

alanserg@mail.ru

Одна з найважливіших проблем сучасного етапу реформування економіки на регіональному рівні полягає в радикальній зміні механізмів керування розвитком регіонального житлово-комунального господарства як системи, яка забезпечує життєдіяльність населення.

Основне завдання регіонального керування - формування механізму керування в ЖКГ, яке дозволяє ефективно функціонувати в постійно змінюваних умовах.

Перетворення житлово-комунальної галузі - найважливіша складова всього комплексу проведених державних реформ. Важко назвати ще одну галузь, де так тісно переплелися фінансові, технічні, соціальні, політичні аспекти, які безпосередньо зачіпають інтереси кожного жителя.

Аналіз актуальності широкого кола питань реформування ЖКГ, таких як стан житлового фонду, відновлення виробничо-технічної бази підприємств комунального господарства, економія тепло-, енергоресурсів, забезпечення належного рівня якості житлово-комунальних послуг і прийнятних розцінок на них відповідно до рівня доходів населення, свідчить про те, що всі вони є першочерговими та вимагають комплексного підходу до свого вирішення.

Однією з основних проблем життєзабезпечення населення на регіональному рівні є проблема реформування ЖКГ, яка перебуває в стані кризи. До реформи житлово-комунальної сфери, що у наших умовах дотепер також є формою монополії, повинні пред'являтися ще більш жорсткі вимоги.

Запропонована урядом концепція та всі наступні офіційні програми її переслідують лише одну мету - перенести відповідальність за стан ЖКГ, а також витрати з його утримання на населення - і в цьому розумінні носять винятково фіскальний характер. З огляду на рівень доходів і заощаджень населення, з одного боку, і масштаби потреби у фінансових ресурсах на утримання та реконструкцію систем життєзабезпечення, які за останні двадцять років прийшли в критичний стан, - з іншого, така концепція приведе не до подолання, а до загострення кризи в ЖКГ, посиленої соціально-політичною дестабілізацією.

Таким чином реформування ЖКГ на регіональному рівні в сучасних умовах повинно відповідати наступним основним цілям:

- забезпечення населенню умов проживання, які відповідають стандартам якості;
- зниження витрат виробників послуг і, відповідно, тарифів при підтримці стандартів якості надаваних послуг;

- зм'якшення для населення процесу реформування системи оплати житла та комунальних послуг при переході галузі на режим беззбиткового функціонування;

- перехід галузі на самоооплатність.

При цьому необхідно зазначити, що основними способами досягнення зазначених цілей є:

1) удосконалювання системи керування, експлуатації та контролю;

2) перехід на договірні відносини, розвиток конкурентного середовища, надання споживачам можливості впливати на обсяг і якість споживаних послуг, переважно конкурсний відбір організацій, які здійснюють керування житловим фондом і його обслуговування;

3) удосконалення системи оплати житла та комунальних послуг, у т.ч. установлення підвищених тарифів на наднормативну площу житла та наднормативне споживання комунальних послуг, а також диференціація оплати залежно від якості й місця розташування житла;

4) удосконалення системи соціального захисту населення: упорядкування існуючої системи пільг, посилення адресної спрямованості виділених на ці цілі коштів.

Для досягнення поставлених цілей необхідно виконати наступні ключові завдання:

- створити й удосконалити економічні та організаційні механізми зниження вартості житлово-комунальних послуг при збереженні й підвищенні їхньої якості та стійкості роботи галузі;

- удосконалювати тарифну політику на житлово-комунальні послуги з метою досягнення балансу між фінансовими потребами постачальників послуг і платоспроможністю споживачів;

- підвищити інвестиційну привабливість ЖКГ;

- скоротити бюджетне дотування галузі й використовувати бюджетні ресурси, які вивільняються на соціальні цілі;

- підвищити частку позабюджетного фінансування ЖКГ за рахунок засобів населення при забезпеченні ефективної адресної допомоги малозабезпеченим родинам.

Для ефективного вирішення проблем ЖКГ на регіональному рівні треба насамперед здійснити наступне:

1) формування ефективних взаємозв'язків у сфері ЖКГ між суб'єктами та об'єктами на рівні регіону, а також розуміння сутності економічних відносин учасників у сфері ЖКГ крізь призму взаємодії й реалізації економічних потреб і інтересів людини;

2) визначення принципів і специфіки регіонального керування ЖКГ, які базуються на кількісних і якісних показниках;

3) визначення особливостей регіонального керування ЖКГ, які формуються під впливом факторів як ендогенного, так і екзогенного характеру;

4) визначення методів регіонального керування ЖКГ;

5) формування функцій регіонального керування ЖКГ.